

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)

Statskontoret kommenterar i remissvaret delbetänkandet En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap. Våra synpunkter rör endast de bedömningar och förslag som är relevanta utifrån vår roll som expertmyndighet för förvaltningspolitik och statlig styrning. Exakt vilka beredskapssektorer, beredskapsmyndigheter och sektorsansvariga myndigheter som bör finnas faller däremot inte under vårt kompetensområde.

Beredskapssektorerna bör täcka alla samhällsviktiga funktioner

Statskontoret avstår från att ta ställning till om det bör införas en ny beredskapssektor för industri, bygg och handel i förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap (avsnitt 2.2).

Utredningen har pekat på brister i den svenska beredskapen genom att vissa samhällsviktiga funktioner inte ingår i någon beredskapssektor och saknar ansvariga myndigheter. Statskontoret anser att krisberedskapen måste styras strategiskt med helhetssyn. Alla samhällsviktiga funktioner bör i detta avseende behandlas konsekvent och inordnas i beredskapen.

Myndigheter som ansvarar vid kris och krig bör också göra det vid fred

Statskontoret avstår från att ta ställning till förslaget att utse Tillväxtverket till beredskapsmyndighet för den nya beredskapssektorn industri, bygg och handel (avsnitt 2.3). Vi delar utredningens bedömning att den myndighet som har ansvar för en fråga vid kris, höjd beredskap och krig så långt som möjligt bör ha motsvarande ansvar i fredstid för att kunna upprätthålla rätt erfarenhet och kompetens.

Regeringen bör se över styrningen av Tillväxtverket

Statskontoret avstår från att ta ställning till förslaget att utse Tillväxtverket till sektorsansvarig myndighet för den nya beredskapssektorn (avsnitt 2.6). Vi har tidigare påpekat att otydliga roller och ansvar har försvårat samverkan mellan myndigheter och minskat arbetets effektivitet.¹ Det är avgörande att tydligt fastställa respektive aktörs mandat och ansvar för att styrning i tvärsektoriella frågor ska få genomslag.

Vi delar utredningens bedömning att Tillväxtverkets uppdrag bör ses över för att renodlas. Statskontoret pekade redan 2011 på att Tillväxtverket hade många olika uppgifter, att regeringen styrde myndigheten till stor del genom regeringsuppdrag med tillfällig finansiering, att det fanns brister i Tillväxtverkets styrning samt att myndigheten saknade mätbara mål.² En mer aktuell rapport från Ekonomistyrningsverket tyder på att många av våra iakttagelser är aktuella än i dag.³ Regeringen bör beakta denna problembild om den önskar tillföra nya ansvar till Tillväxtverket. Det bör dels ske genom att se över myndighetens uppdrag och finansiering, dels genom att säkerställa att nya uppgifter ges tillräckliga resurser och tillräcklig tid för implementering.

Regeringen bör även överväga att förändra styrningen av SGU

Statskontoret avstår från att ta ställning till förslaget att utse Sveriges geologiska undersökning (SGU) till beredskapsmyndighet (avsnitt 2.4). Vi vill dock framhålla att vi tidigare dragit slutsatsen att SGU kan få svårt att klara sitt kärnuppdrag framöver.⁴ I det ligger att regeringen behöver tydliggöra SGU:s uppdrag, öka dialogen med myndigheten och följa upp den bättre. SGU behöver förbättra sin interna styrning, göra tydliga prioriteringar i sin verksamhet och utförligare redovisa myndighetens resursanvändning och resultat. Enligt vår bedömning kommer det ta tid innan regeringen och SGU är färdiga med arbetet och det har fått fullt genomslag i verksamheten. Regeringen bör beakta detta när den sänder ytterligare styr signaler, särskilt vad gäller implementeringstid och resurstilldelning.

Statskontoret avstår från att ta ställning till förslaget att utse Boverket till beredskapsmyndighet (avsnitt 2.5). Vi noterar att regeringen styr Boverket genom

¹ Statskontoret. (2016). *Utvecklad styrning – om sammanhållning och tillit i förvaltningen*; Statskontoret. (2020). *Förvaltningsmodellen under coronapandemin*; Statskontoret. (2022). *Regeringens styrning i tvärsektoriella frågor. En studie om erfarenheter och utvecklingsmöjligheter. (Om offentlig sektor)*.

² Statskontoret. (2011). *Tillväxtverket – verksamhet, resurser och styrning*.

³ Ekonomistyrningsverket. (2024). *Anslagsfinansiering, styrning och uppföljning av Tillväxtverket*.

⁴ Statskontoret. (2023). *Myndighetsanalys av Sveriges geologiska undersökning*.

en mängd olika uppdrag. Regeringen bör beakta den samlade styrningen om den väljer att ge Boverket nya uppgifter.

Att bygga upp ny verksamhet kräver goda förutsättningar

Vi vill betona att det är tids- och resurskrävande att bygga upp ny verksamhet. Även om det är en relativt liten bemanning som utredningen föreslår ska tillföras för de nya beredskapsuppgifterna berörs stora delar av myndigheterna i någon mening. Regeringen bör ha realistiska förväntningar på att det kan ta tid att uppnå full kapacitet, samt att det kan påverka ordinarie verksamhet. Regeringen bör också vara restriktiv med andra nya uppdrag under perioden som kan ta kraft från beredskapsuppbyggnaden.

Nya uppgifter bör finansieras fullt ut

Utredningen har i sitt finansieringsförslag (avsnitt 6.7) utgått från Ekonomistyrningsverkets uppgifter om genomsnittliga driftskostnader för statlig årsarbetskraft. Vi noterar att utredningen om civilt försvar har gjort på samma sätt. Statskontoret anser att regeringen bör överväga att basera resurstilldelningen på kostnadsberäkningar för respektive myndighet, exempelvis utifrån olika verksamhetsorter och personaltyper. Det finns annars en risk att delar av förslaget blir underfinansierade.

Myndigheten för totalförsvarsanalys (MTFA) har i en utvärdering av den nya strukturen för civilt försvar och samhällets krisberedskap anfört att det är stora skillnader i resurstilldelning mellan de olika beredskapssektorerna.⁵ MTFA har också anfört att när regeringen tidigare utsåg nya beredskapsmyndigheter valde den att öka anslagen mindre än vad den föregående utredningen och myndigheterna själva föreslog.⁶

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende.

Utredningschef Matilda Ardenfors och utredare Jonathan Larkeus, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Jonathan Larkeus

⁵ Myndigheten för totalförsvarsanalys. (2023). *Uppföljning och utvärdering av ny struktur för civilt försvar och samhällets krisberedskap. Delredovisning 1.*

⁶ *Ibid.*